

Motion till riksdagen 2025/26:4135

av **Malcolm Momodou Jallow m.fl. (-)**

med anledning av prop. 2025/26:234 En ny lag om kommunal hamnverksamhet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen avslår proposition 2025/26:234 En ny lag om kommunal hamnverksamhet.

Motivering

Regeringen föreslår i proposition 2025/26:234 en ny lag om kommunal hamnverksamhet med hänvisning till behovet av att anpassa svensk lagstiftning till EU:s statsstödsregelverk och skapa tydligare rättsliga ramar för kommunala hamnaktörer.

Motionärerna delar uppfattningen att regelverk ska vara tydliga och rättssäkra. Vi anser dock att regeringens förslag riskerar att få långtgående negativa konsekvenser som regeringen kraftigt underskattar. Sveriges hamnar är inte vilka kommunala verksamheter som helst. Hamnar utgör en central del av landets kritiska infrastruktur och spelar en avgörande roll för handel, transporter, energiförsörjning, livsmedelsimport, industrilogistik och totalförsvaret. I ett säkerhetspolitiskt läge präglat av krig i Europas närområde, ökade geopolitiska spänningar och ett växande fokus på nationell beredskap är det anmärkningsvärt att regeringen lägger fram ett förslag som riskerar att försvaga den demokratiska kontrollen över denna strategiska infrastruktur.

Risk för ökad marknadisering och privatisering

Propositionen innebär i praktiken att kommunala hamnverksamheter i större utsträckning ska bedrivas enligt affärsmässiga principer och anpassas till konkurrensrättsliga logiker. Detta riskerar att skapa ett ökat tryck mot bolagisering, kommersialisering och på sikt privatisering av hamnverksamhet.

När offentlig verksamhet stegvis tvingas fungera som privata företag uppstår ofta argument om att verksamheten lika gärna kan säljas ut helt eller delvis. Sverige har tidigare sett hur liknande utveckling inom andra samhällssektorer har lett till minskad demokratisk kontroll och ökad marknadsstyrning.

Samhällskritisk infrastruktur bör inte utsättas för denna utveckling.

Försvagat kommunalt självstyre

Kommuner har olika geografiska förutsättningar, näringslivsstrukturer och behov kopplade till sina hamnar. Regeringens modell innebär ökad statlig detaljstyrning av hur kommuner organiserar sin verksamhet och minskar det kommunala handlingsutrymmet. Detta riskerar särskilt att drabba mindre kommuner med begränsade administrativa resurser som nu kan tvingas genomföra kostsamma organisatoriska förändringar.

Det kommunala självstyret bör värnas.

Otillräckligt beredskapsperspektiv

Vi befinner oss i en tid där civil beredskap och försörjningssäkerhet måste prioriteras högre än marknadsideologiska experiment.

Hamnar är avgörande för

- import av livsmedel
- import av läkemedel
- energiförsörjning
- försvarstransporter
- civilt försvar
- export av svenska industrivaror.

Trots detta innehåller propositionen en mycket begränsad analys av hur förslaget påverkar Sveriges långsiktiga beredskap. Det är en allvarlig brist.

EU-rätten används som svepskäl

Regeringen hänvisar till EU:s statsstödsregler som ett centralt motiv för förslaget. Motionärerna menar att regeringen inte tillräckligt redovisar vilket nationellt handlingsutrymme som faktiskt finns eller om mindre ingripande alternativ har analyserats. Det finns skäl att ifrågasätta om regeringen valt den mest långtgående och marknadsorienterade tolkningen av EU-rätten.

Sammanfattning

Vårt land behöver starka hamnar som har långsiktighet.

Vi behöver demokratisk kontroll över strategisk infrastruktur.

Vi behöver stärkt beredskap.

Vi behöver värna kommunalt självstyre.

Denna proposition riskerar att gå i motsatt riktning.

Mot denna bakgrund bör riksdagen avslå proposition 2025/26:234.

Malcolm Momodou Jallow (-)

Lorena Delgado Varas (-)

Daniel Riazat (-)